

Петрик Олена А.,
д.е.н., професор,
завідувач кафедри аудиту
Київського національного економічного
університету ім. Вадима Гетьмана
проспект Берестейський, 54/1, Київ, Україна
e-mail: petryk.olena@kneu.edu.ua
ORCID: 0000-0003-1881-9412

Басін Артем О.,
аспірант кафедри аудиту
Київського національного економічного
університету ім. Вадима Гетьмана
проспект Берестейський, 54/1, Київ, Україна
e-mail: art.basin.itvm@gmail.com
ORCID: 0000-0001-9579-8198

ТРАНСФОРМАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Petryk Olena,
Doctor of Economics, Professor,
Head of the Department of Audit,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
54/1 Beresteyskyi Avenue, Kyiv, Ukraine
e-mail: petryk.olena@kneu.edu.ua
ORCID: 0000-0003-1881-9412

Basin Artem,
Postgraduate Student (PhD) of the Department of Audit
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
54/1 Beresteyskyi Avenue, Kyiv, Ukraine
e-mail: art.basin.itvm@gmail.com
ORCID: 0000-0001-9579-8198

TRANSFORMATION OF ACCOUNTING FOR OPERATING ACTIVITIES IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION

Анотація. Процес диджиталізації економіки спричинює значних зміни у теорії та практиці бухгалтерського обліку. Це пов'язано зі стрімким розвитком штучного інтелекту, поширенням комп'ютерних технологій та модернізацією систем управління економічними процесами. Виникає нагальна потреба у створенні єдиного інформаційного простору та адаптації бухгалтерського обліку до нових умов. Трансформація бухгалтерського обліку в умовах диджиталізації має теоретичні та практичні аспекти, які потребують поглибленого дослідження. Потребують дослідження питання впливу штучного інтелекту, машинного навчання та інших інноваційних технологій на систему бухгалтерського обліку, методологічні засади його адаптації до потреб управління бізнесом в умовах цифровізації, удосконалення методів збору, обробки та аналізу облікової інформації, а також інформаційна безпека та конфіденційність облікових даних у диджитал-середовищі. У статті опрацьовано теоретичні засади та практичні підходи до трансформації бухгалтерського обліку в умовах диджиталізації для повного задоволення потреб ефективного управління, зокрема операційного. Авторами розглянуто сучасні ІТ продукти та системи, які впроваджуються в бізнес-процеси, визначено їх вплив на ефективність операційного управління. З'ясовано,

що диджиталізація зумовлює низку ключових змін у бухгалтерському обліку, відбувається автоматизація виконання рутинних завдань та оптимізація облікових процесів, створення єдиного інформаційного простору для обробки та аналізу даних, посилюється роль аналітики та прийняття управлінських рішень на основі даних, підвищується рівень прозорості та інформаційної відкритості бізнесу. Доведено, що трансформація системи бухгалтерського обліку є засобом досягнення такого рівня глибини аналізу, достовірності, своєчасності та прозорості облікової інформації, яка зможе забезпечити потреби ефективного управління для досягнення конкурентоспроможності підприємства в бізнес-середовищі.

Ключові слова: диджиталізація, бухгалтерський облік, операційне управління, ERP, RTA, EDI, XBRL, хмарні технології.

Abstract. The process of digitalization of the economy causes significant changes in the theory and practice of accounting. This follows the rapid development of artificial intelligence, the spread of computer technologies, and the modernization of economic process management systems. There is an emerging necessity to create a unified information environment and adapt accounting to the new conditions. The transformation of accounting in conditions of digitalization has theoretical and practical aspects that require in-depth research. The issues of the impact of artificial intelligence, machine learning, and other innovative technologies on the accounting system, the methodological foundations of its adaptation to the needs of business management in the context of digitalization, improvement of methods of collecting, processing, and analyzing accounting information, as well as information security and confidentiality of accounting data in the digital environment require research. The article elaborates on the theoretical foundations and practical approaches to the transformation of accounting in the context of digitalization to fully meet the needs of effective management, particularly operational management. The authors consider modern IT products and systems that are implemented in business processes and determine their impact on the efficiency of operational management. It is found that digitalization leads to some crucial changes in accounting, including automation of routine tasks and optimization of accounting processes, creation of a single information space for data processing and analysis, strengthening the role of analytics and data-driven management decision-making, and increasing the level of transparency and information openness of business. It is proved that the transformation of the accounting system is a means of achieving a level of analysis depth, reliability, timeliness, and transparency of accounting information that can provide the needs of effective management to achieve the competitiveness of the enterprise in the business environment.

Keywords: digitalization, accounting, operational management, ERP, RTA, EDI, XBRL, cloud technologies.

JEL codes: L86, M40, M41, M42, O30.

Постановка проблеми. Цифрова епоха потребує внесення змін у теорію та практику бухгалтерського обліку і це пов'язано з епохою диджиталізації, розвитком штучного інтелекту, широким впровадженням у практичне використання різного роду комп'ютерних технологій і, як наслідок, модернізацією системи управління економічними процесами, накопиченням глобальних, всеосяжних розгалужених інформаційних баз даних, які використовуються для розв'язання конкретних задач. Для ефективного функціонування економіки в умовах цифровізації виникла нагальна потреба створення єдиного інформаційного простору.

Тобто, бухгалтерський облік як наука потребує внесення змін з урахуванням прикладних і теоретичних досягнень, впровадження нової термінології, допов-

нення теорії, а саме уточнення її бухгалтерської парадигми з урахуванням модернізації економічних процесів. Таких змін потребує бухгалтерське забезпечення і бізнес, як виробнича діяльність, а також сфера нормативно-правового забезпечення теоретичних засад бухгалтерського обліку та практика реалізації його технології та методики. Йдеться не тільки про автоматизацію, а перш за все про модернізацію. Як стверджує Маркус Крегер «Цифровізація та стійкість — це два мегатренди, з якими компаніям та їхнім відділам доведеться продовжувати рахуватися найближчими роками, щоб бути готовими до майбутнього. Наше дослідження «Цифровізація в бухгалтерському обліку» показує, що в багатьох компаніях дві важливі теми часто зустрічаються поруч, а не переплітаються. «Звітності про досягнення цілей сталого розвитку (ЦСР)» все ще не впроваджено в цифровому вигляді» [1]. Тому ця модернізація повинна проходити в інформаційній системі бухгалтерського обліку з урахуванням сучасних наукових напрацювань та зміни практичної бухгалтерської діяльності в умовах правового регулювання, особливо в частині розробки методик та критеріїв інтегрованого обліку з урахуванням необхідності проведення аудиту виконання показників ЦСР.

Аналіз досліджень і публікацій. Природно, що питання диджиталізації не залишилися поза увагою науковців, які передбачали неминучість всеосяжної інтеграції цифрових технологій у систему бухгалтерського обліку. Вивченням теорії та практики цих питань займалися, зокрема, Канцедал Н. А. [2], Попович, М. С. [3], Краус Н. М., Голобородько О. П. [4], Плаксієнко В. Я., Назаренко І. М. [5], Кльоба Л. Г. [6] та інші, зокрема у частині проблем модернізації обліку та їх відповідності вимогам сучасності. Але здебільшого розглядалися окремі аспекти цих процесів, а не трансформація всієї системи обліку в комплексі. Більшість вчених прогнозують великі, навіть революційні зміни бухгалтерського обліку як науки і як професійної діяльності, та відповідно, до зміни самої бухгалтерської професії. Також такі дослідження проводять професійні бухгалтерські спілки та великі бухгалтерські та аудиторські компанії, зокрема вони визначають, що хмарні обчислення (cloud computing), блокчейн та Штучний Інтелект (ШІ) стали основою перетворень бухгалтерського обліку [7, 8].

Методика дослідження характеризується комплексним і послідовним застосуванням загальнонаукових і специфічних методів, таких як аналіз, синтез, порівняння, теоретичне узагальнення, систематизація досвіду реальної практики, критична оцінка літератури. Інформаційною базою стали законодавчі та нормативні акти, наукові праці, статистичні дані, аналітичні звіти, інтернет-ресурси.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Сучасна економіка, особливо під час пандемії та повномасштабного вторгнення РФ в Україну показала необхідність і можливість переходу багатьох професій на віддалену роботу без втрати продуктивності та ефективності. ІТ-індустрія була найбільш підготовлена до цих викликів, в першу чергу внаслідок високого рівня диджиталізації виробничих процесів та бухгалтерського обліку. Диджиталізація стала не тільки трендом, а й практичною вимогою трансформації бухгалтерського обліку, і, відповідно, набуття сучасним бухгалтером нових компетенцій та навичок, розуміння інформаційних процесів та цифрових технологій. Це, своєю чергою, висуває нові вимоги до всієї багаторівневої системи професійної підготовки бухгалтерів. Відтак, необхідно провести гармонізацію термінологіч-

ного наповнення інновацій у бухгалтерському обліку з чинними практиками в умовах диджиталізації, тобто привести у відповідність теорію до запитів сучасної практики, зокрема визначити напрями трансформації бухгалтерського обліку операційної діяльності в умовах диджиталізації.

Метою дослідження є вивчення теоретичних засад та практичних підходів до трансформації бухгалтерського обліку в умовах диджиталізації для повного забезпечення потреб ефективного управління, зокрема операційного.

Виклад основного матеріалу. XXI сторіччя характеризується революційним розвитком інформаційних технологій, або періодом четвертої промислової революції — епохою інтернету, кіберфізичних систем і NBIC-технологій, генної інженерії, 3D-принтерів, штучного інтелекту(ШІ), хмарних технологій, блокчейну, інтернету речей та шостого економічного укладу, який Карлота Перес вперше представила у своїй книзі «Технологічні уклади та економічні цикли» (1985). У ній вона визначила Шостий уклад (2000-ні роки), якому притаманні такі ознаки: штучний інтелект, квантові технології, нанотехнології, біотехнології.

Під час попередніх трьох промислових революцій відбувалося поступове ускладнення технологій виробництва, що призвело до заміни ручної праці машинною, а саме використання парових, а потім і електричних машин, збільшення рівня автоматизації внаслідок впровадження комп'ютерів та інших цифрових технологій у виробничі процеси. Четверта промислова революція пов'язана з широким впровадженням у виробництво штучного інтелекту (ШІ), машинного навчання та інших технологій, що дозволяють автоматизувати все більше процесів, які раніше виконувалися людьми, залишаючи за людиною лише функції налагодження та контролю. Її ще визначають терміном «Індустрія 4.0», який був широко представлений на Давоському економічному форумі у 2016 р. та висвітлено у монографії Г. Шваба «Четверта промислова революція» [9].

У період Четвертої промислової революції відбувається глобальна трансформація соціально-економічних відносин, формується цифрова економіка. Термін «цифрова економіка» вперше вжив американський економіст Дон Тепскотт у своїй книзі «The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence» (1995). У цій праці Тепскотт описує цифрову економіку як економіку, яка базується на цифрових технологіях, таких як комп'ютери, Інтернет, мобільні пристрої та цифрові мережі. Він стверджує, що цифрова економіка має потенціал революціонізувати способи виробництва, розподілу та споживання товарів і послуг.

Термін «цифрова економіка» також був введений у науковий обіг американським ученим Ніколасом Негропonte у статті «The Digital Economy» (1995). Негропonte описує цифрову економіку як економіку, яка базується на цифровій інформації. Він стверджує, що цифрова економіка має потенціал підвищити продуктивність, ефективність та інновації в економіці.

Ці зміни безумовно впливають на всі сфери життя і діяльності людини та, безумовно, на системи обліку: бухгалтерського, фінансового, управлінського. А також на контроль і управління діяльністю підприємств. Тому і виникає необхідність створення єдиного інтегрованого інформаційного простору. Такі революційні перетворення потребують широких теоретичних досліджень і трансформації практичної діяльності всіх економіко-фінансових відносин.

Загальні процеси диджиталізації стали предметом державної уваги. У Державному бюджеті України на 2024 рік Міністерством цифрової трансформації на цифровізацію заплановано видатки у сумі 2,549 млрд грн. Таке фінансування неодмінно призведе до стрімкого розвитку диджиталізації бухгалтерського, управлінського, в тому числі операційного та фінансового обліку, створення єдиного виробничо-цифрового простору. Для відповідності цим вимогам необхідні вдосконалення теорії та трансформація методів і практик для повного переведення бухгалтерського обліку в цифровий формат. Для досягнення цих цілей необхідно оцінити стан і реальні можливості впровадження на підприємствах ІТ-індустрії сучасних і перспективних цифрових моделей обліку. Також важливим завданнями є визначення ролі, місця і компетенції бухгалтера в нових умовах, розкриття розуміння основних технологій, розробка шляхів реалізації цифрової модернізації бухгалтерського обліку. Відповідно до дослідження Асоціації ІТ Ukraine «Digital Tiger: the Power of Ukrainian IT — 2023» за результатами 2023 року ІТ-галузь стала другою за величиною експортною галуззю та складає 42 % від загального експорту послуг з України та на неї припадає 13,2 % від загального обсягу експорту, що є другим показником після експорту аграрної продукції [10].

Теорія і практика бухгалтерського обліку зазнають революційних змін у період стрімкого розвитку комп'ютерних технологій, проривного впровадження Блокчейну, інтернету речей, хмарних технологій, Big Data, ШІ. Революційна диджиталізація всієї економічної й бізнесової діяльності вимагає внесення змін у теорію та практику бухгалтерського обліку. В теорії необхідні уточнення термінологічного характеру, розробка нових методик і технологій. Потребують удосконалення нормативно-правова база і практика бухгалтерського обліку, іншого змісту набуває професія бухгалтера. Як бухгалтерам-практикам, так і науковцям необхідно опанувати базові знання інформаційних технологій, що має бути відображено у навчальних планах підготовки фахівців бухгалтерських спеціальностей, враховуючи поглиблене вивчення сучасних комп'ютерних технологій. Суттєвої ваги набувають нові специфічні професійні навички та компетентності, які забезпечать їм у майбутньому конкурентне становище на ринку праці в нових соціально-економічних реаліях. Глобалізація сучасного світу вимагає від країн на державному рівні забезпечувати свою конкурентоспроможність, саме тому Україна приєдналася до Програми ЄС Interoperability Solutions for European Public Administrations 2 (ISA), проєктів e-CODEX, e-Invoicing, а також ініціативи Single Digital Gateway.

В Україні було прийнято низку законодавчих і нормативних актів щодо впровадження диджиталізації:

- Про Національну програму інформатизації: Закон України. № 2807-IX. Прийнятий від 01.12.2022 [11];
- Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України. № 1667-IX. Редакція від 01.01.2023 [12];
- Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України. № 851-IV. Редакція від 31.12.2023 [13];
- Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України. № 2155-VIII. Редакція від 01.01.2024 [14];

- Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 797-р [15];

- Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р [16];

- Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р [17];

- Про затвердження Порядку надання електронних публічних послуг в автоматичному режимі: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2022 р. № 868 [18].

Напередодні прийняття рішення, щодо початку процедури вступу України в ЄС відбувається імплементація в єдині цифрові митні та звітні простори, проводиться постійне вдосконалення законодавства та інших нормативних актів, а також робота з втілення електронного урядування в Україні. Інформація стає основною цінністю для досягнення високої конкурентоспроможності шляхом підвищення ефективності операційного управління підприємств, як засобу першочергового впливу на зростання ефективності бізнесу в реальному часі.

Виходячи з одного із багатьох визначень операційного управління (менеджменту), запропонованого американськими вченими операційний менеджмент — це система реалізації управлінських рішень щодо розробки, планування, проектування, контролю, забезпечення та організації виробничих систем підприємства, можна зробити висновок, що процеси диджиталізації бухгалтерського обліку і виробництва повинні відбуватися водночас із формуванням та впровадженням стратегії модернізації підприємства як виробничої структури.

Збір, опис, обробка, зберігання облікової інформації, своєчасне та кваліфіковане її використання є передумовою досягнення економічних переваг як окремого підприємства, так і держави в цілому. Це потребує від бухгалтерів набуття нових компетенцій: вміння узагальнювати, аналізувати, передбачати ризики та попереджати їх, забезпечувати ефективне управління на всіх рівнях: операційному, організаційному та стратегічному.

Операційне управління підприємств, своєю чергою, найбільше залежить від якісного та своєчасного отримання даних саме операційного обліку, оскільки він використовується для спостереження і контролю за окремими операціями та процесами на найважливіших ділянках господарської діяльності з метою керівництва ними в міру їх здійснення.

Отже можна стверджувати, що майбутнє економіки у використанні нових технологій блокчейну, ШІ, Big Data, хмарних сервісів спеціалістами в якості інструменту помічника, а не конкурента. Слід також розуміти, що найближчими роками ШІ не замінить бухгалтера як фахівця, що сучасні інформаційні технології не витіснять людей з професії бухгалтера, а змінять і нададуть їй нових функцій. Ці та інші інструменти необхідно використовувати для подолання наявних недоліків контрольно-аналітичної та облікової систем. Недоліки здебільшого полягають у надмірно складних процедурах, наявності неточностей, довготривалості введення даних та обробки інформації з помилковими або мало корисними результатами. Актуалізація цифрової трансформації бух-

галтерського обліку в майбутньому лише зростатиме, оскільки застосування ІТ-інновацій дозволяє вирішувати нові завдання, модернізувати концепції обробки та передачі інформації необхідної для ефективного операційного управління. В цих умовах змінюються і звичні функції обліку та звітності у зв'язку із взаємопроникненням процесів управління, технологічних і облікових сервісів. Це не просто поступова відмова від паперових первинних документів і форм звітності та переведення їх у цифровий формат, а створення єдиної загальної цифрової інформаційної платформи. Застосування програм смарт-контрактів, ШІ, машинного навчання, ботів консультантів і ботів аналітиків дозволяє проводити комплексну обробку облікової та управлінської інформації. Тобто диджиталізація, а вірніше, поступова глобальна диджиталізація обліку, як бухгалтерського, так і управлінського, потребує модернізації її теоретичного, програмного, технічного, методичного та інформаційного компонентів. Ця модернізація необхідна для підвищення якості облікової системи, що суттєво вплине на якість інформації, необхідної для операційного управління, а також підвищення рівня контролю виробництва на всіх етапах, підвищення продуктивності та конкурентоспроможності об'єктів бізнесу, контролю, управління, якості товарів та послуг, загальної діяльності підприємств приватної та державної форм власності.

Для розробки нових підходів у теорії та практиці бухгалтерського обліку в умовах широкої диджиталізації необхідно розглянути основні сучасні ІТ продукти та системи які впроваджуються в бізнес-процеси, а також їх вплив на ефективність операційного управління. Окремо необхідно зупинитися на можливостях та досвіді використання сучасних цифрових систем.

Система управління бізнес-процесами ERP (Enterprise Resource Planning).

Це комплексні програмні рішення, які автоматизують основні бізнес-процеси підприємства, забезпечуючи їхню інтеграцію та взаємодію. Вони дозволяють підприємствам підвищити свою ефективність, рентабельність і конкурентоспроможність внаслідок автоматизації ручних операцій, скорочення часу обробки інформації, усунення дублювання даних, доступу до інформації в реальному масштабі часу, зменшення витрат.

Згідно досліджень опублікованих виданням Tech Report, щодо використання ERP систем у 2024 році, можна виділити низку важливих результатів їх поширення: 89 % компаній-учасників опитування визначили бухгалтерський облік як його найважливішу функцію; переважною мотивацією для впровадження ERP є підвищення ефективності, 35 % респондентів назвали це основним чинником; після впровадження 95 % підприємств повідомили, що відчули суттєві покращення у своїй діяльності; серед лідерів ринку 43 % заявляють про потребу в нових і вдосконалених технологіях у своїх ERP-системах, які сприятимуть швидшій роботі та модернізації; ІТ-директори визначають глибоке навчання та предикативну аналітику як ключові ERP-технології для досягнення конкурентної переваги [19].

За результатами дослідження Panorama Consulting Group 2024 ERP Report у розділі «Реалізація переваг» у процесі впровадження технології ERP організації кількісно оцінили, як справдилися їх очікування, що нова технологія покращить їхній бізнес. Базуючись на цих показниках ефективності, можна відстежувати відповідність правильному шляху впровадження протягом усього проекту.

Кожна категорія переваг в опитуванні була досяжною для більш ніж половини респондентів, які очікували таких покращень. Це стосувалося всього їх спектру, від тих що пов'язані з комплаєнсом, до тих що впливають на операційні витрати та оплату праці, зокрема рівень досягнення очікуваних переваг: клієнтський досвід — 95,1 %; стандартизація — 90,7 %; відповідність — 83,6 %; витрати на обслуговування ІТ — 90,5 %; продуктивність і ефективність — 90,4 %; дані в реальному часі — 86,6 % [20].

ERP-системи усувають ризик людської помилки шляхом централізації даних і автоматизації розрахунків. Це призводить до того, що фінансові звіти та виробничі графіки стають надійними та достовірними, формуючи підґрунтя для прийняття обґрунтованих рішень операційного управління.

Фінансові переваги ERP дозволяють оптимізувати закупівлі, контроль запасів і виробничі процеси. ERP-системи призводять до значного скорочення витрат. Крім того, усунення дублювання даних зводить до мінімуму нераціональне використання ресурсів, дозволяючи компаніям інвестувати в ті сфери, які забезпечують стратегічну перевагу.

Вплив ERP виходить за рамки простої економії витрат. Вони сприяють розвитку культури прозорості та прийняттю обґрунтованих рішень. Доступ до повних даних у режимі реального часу дає можливість менеджерам усіх відділів приймати рішення, що ґрунтуються на даних, які дозволяють краще прогнозувати, покращити обслуговування клієнтів і, зрештою, отримати конкурентну перевагу. Оптимізуючи операції, зменшуючи витрати та уможливаючи прийняття рішень на основі даних, ERP-системи дають змогу компаніям швидко реагувати на ринкові зміни та запити клієнтів.

Бухгалтерський облік господарських операцій у режимі реального часу RTA (Real-Time Analytics). Це система бухгалтерського обліку, яка дозволяє відразу ж відображати господарські операції в бухгалтерських записах. Тобто, господарські операції реєструються в момент їх здійснення, а не в кінці звітного періоду. RTA може використовуватися як великими, так і малими підприємствами. Для великих підприємств RTA є ефективним способом підвищення ефективності та продуктивності бухгалтерського обліку. Для малих підприємств RTA може бути економічно вигідною альтернативою традиційному бухгалтерському обліку.

RTA-облік забезпечує безперервний потік облікових даних, доступний в будь-який момент фінансового періоду, необхідний для операційного управління. Кожна транзакція, від купівлі клієнтом до виставлення рахунку постачальником, фіксується і відображається миттєво. Така візуалізація в режимі реального часу створює чітку і динамічну картину фінансового стану компанії, що дозволяє детальніше зрозуміти її діяльність.

До переваг RTA можна також віднести забезпечення точності і надійності даних, що дозволяє на рівні операційного управління приймати швидші та ефективніші рішення, маючи інформацію про операційні витрати, тенденції продажів і рівень запасів у режимі реального часу. Також, RTA-облік діє як потужний інструмент контролю витрат. Забезпечуючи видимість структури витрат у режимі реального часу, компанії можуть точно визначити області надмірних витрат і вжити коригувальних заходів.

Обмін електронними даними — від первинних до звітних EDI (Electronic Data Interchange). Забезпечує процес обміну електронними даними між двома або більше організаціями. EDI використовується для автоматизації обміну бізнес-документами, такими як замовлення на придбання, накладні, рахунки-фактури та рахунки.

Розширена мова фінансової, управлінської, податкової звітності різних сфер бізнесу XBRL (eXtensible Business Reporting Language). Це стандартизований формат обміну фінансовою інформацією. XBRL використовується для створення, обміну та аналізу фінансових даних в електронному вигляді. XBRL виключає людський фактор з обміну фінансовою інформацією, що знижує ризик помилок. Крім того, XBRL дозволяє обмінюватися фінансовою інформацією в режимі реального часу, що підвищує її своєчасність.

Хмарні технології (cloud computing) — це технології надання ІТ-ресурсів, таких як обчислювальна потужність, зберігання даних, програмне забезпечення та мережі, як послуги через Інтернет. Хмарні технології дозволяють підприємствам та організаціям отримувати доступ до ІТ-ресурсів, не купуючи та не обслуговуючи власну ІТ-інфраструктуру. Існує три основні моделі хмарних технологій:

1. інфраструктура як послуга IaaS (Infrastructure as a Service). Це надання доступу до віртуальних серверів, зберігання даних та інших ІТ-Інфраструктурних ресурсів. Вся відповідальність лежить на компанії, яка надає послуги за контрактом;
2. платформа як послуга PaaS (Platform as a Service) — це надання доступу до платформи для розробки, розгортання та управління програмним забезпеченням;
3. програмне забезпечення як послуга SaaS (Software as a Service) — це надання доступу до програмного забезпечення як послуги через Інтернет.

Хмарні технології є важливим трендом у розвитку інформаційних технологій. Вони дозволяють підприємствам та організаціям отримувати доступ до ІТ-ресурсів, які раніше були недоступні або недоступні за прийнятною ціною. Одночасно з хмарними технологіями в бізнес-процеси активно впроваджується і технологія блокчейн.

Вікіпедія визначає **блокчейн (Blockchain)** як розподілену базу даних, що зберігає впорядкований ланцюжок записів (так званих блоків), який постійно довшіає [21]. Кожен блок містить інформацію про попередній блок, а також дані, які потрібно зберігати. Блокчейн є децентралізованим, тобто не контролюється однією організацією або особою. До переваг блокчейну можна віднести:

- незмінність даних: дані в блокчейні не можуть бути змінені без зміни всіх наступних блоків. Це забезпечує безпеку та надійність даних;
- прозорість: будь-яка людина може отримати доступ до інформації в блокчейні. Це забезпечує прозорість та підзвітність;
- безпеку: блокчейн є більш безпечним, ніж традиційні бази даних, оскільки він захищений від злому та кібератак.

Смарт-контракт — це різновид угоди в формі закодованих математичних алгоритмів, де укладення, зміни, виконання і розривання можна виконати лише з використанням комп'ютерних програм (блокчейн-платформ) у рамках мережі Інтернет [22]. Смарт-контракти часто використовуються для автоматизації угод, таких як купівля-продаж товарів або послуг.

Big Data (англ. *big data*, *великі дані*) — це термін, який використовується для опису величезних обсягів даних, які збираються та обробляються в цифровому світі. Big Data містять як структуровані, так і неструктуровані дані, такі як текстові дані, дані з датчиків, дані з соціальних мереж та дані з транзакцій. Здебільшого обробка Big Data проводиться за допомогою хмарних обчислень.

М'які цифрові інфраструктури (*Soft digital infrastructures*). Це комплекс технологій, продуктів та процесів, які забезпечують функціонування цифрової економіки. Вони містять такі елементи:

- інфраструктура ідентифікації та довіри: забезпечує можливість для людей та організацій ідентифікувати один одного та довіряти один одному в цифровому світі. Вона охоплює такі технології, як електронний підпис, сертифікати цифрових ключів та системи аутентифікації;
- інфраструктура відкритих даних: надає доступ до даних, які є у публічній власності. Вона охоплює такі технології, як вебсервіси, API та технології обробки даних;
- інфраструктура інтероперабельності: забезпечує можливість для різних цифрових систем взаємодіяти одна з одною. Вона охоплює такі технології, як стандарти, протоколи та технології обробки даних.
- інфраструктура блокчейн: забезпечує децентралізоване зберігання та обробку даних. Вона охоплює такі технології, як розподілені реєстри, смарт-контракти та криптографія.

М'які цифрові інфраструктури є важливим елементом цифрової економіки. Вони забезпечують основу для розвитку цифрових технологій та послуг, мають значний вплив на економіку, суспільство та культуру.

Штучний інтелект (*Artificial Intellect*) — це галузь інформатики, яка займається створенням інтелектуальних машин, які здатні виконувати завдання, які зазвичай вимагають людського інтелекту. ШІ охоплює широкий спектр технологій, таких як машинне навчання, штучна нейронна мережа, обробка природної мови та комп'ютерна візуалізація.

Диджиталізація бухгалтерського обліку передбачає найширше, комплексне впровадження в його систему спеціалізованих бухгалтерських програм з використанням універсальних інформаційних технологій, основні функції яких були описані вище. Головне, щоб при реалізації самого процесу диджиталізації були гармонічно застосовані теоретичні, правові, апаратні, технологічні можливості всіх складових цього процесу. І, безумовно, фінансові ресурси. Але при плануванні процесу диджиталізації необхідно ще враховувати можливість масштабування та появи нових інструментів комп'ютеризації. При цьому треба пам'ятати, що диджиталізація не самоціль, а засіб досягнення головної мети — підвищення конкурентоспроможності шляхом підвищення якості інформації — її прозорості, доступності, своєчасності, достовірності об'єктивності, повноти при збереженні високого рівня конфіденційності та захищеності.

У теоретичному плані потребує уточнення сучасне розуміння цифрового бухгалтерського обліку. При формулюванні його змісту та суті необхідно виходити зі стандартного терміну «бухгалтерський облік», який встановлено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: бухгалтерський облік — процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства

зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [23] та визначення самої диджиталізації.

За основу визначення диджиталізації візьмемо два трактування: «Диджиталізація — це процес переведення інформації в цифрову форму, що дозволяє її обробляти, зберігати та передавати більш ефективно», яке дає «Глумачний словник сучасної української мови» та визначення з доповіді «Світова економічна доповідь» (2022, Світовий банк): «Диджиталізація — це використання цифрових технологій для зміни способів роботи, взаємодії та життя». Наведені визначення диджиталізації є загальноприйнятими та використовуються в багатьох джерелах. Вони підкреслюють основну суть диджиталізації — переведення інформації в цифрову форму.

Термін «цифровий бухгалтерський облік» був введений у 1990-х роках. Одним з перших, хто використовував цей термін, був професор Університету штату Огайо Джеррі Вайт. У своїй статті «Цифровий бухгалтерський облік: майбутнє бухгалтерської професії» (1993) Вайт описав цифровий бухгалтерський облік як систему бухгалтерського обліку, яка використовує комп'ютери для автоматизації процесів обліку.

Вайт вважав, що цифровий бухгалтерський облік має низку переваг перед традиційним бухгалтерським обліком. Зокрема, цифровий бухгалтерський облік дозволяє підвищити ефективність та продуктивність бухгалтерського обліку, забезпечити інтеграцію з іншими системами підприємства та провести аналіз даних для прийняття ефективних управлінських рішень.

На нашу думку, уточнене визначення доцільно було б сформулювати таким чином: «Цифровий бухгалтерський облік — це система автоматизованого бухгалтерського обліку, трансформована в цифрову форму та інтегрована в спеціалізовані комп'ютерні мережі зовнішніх та внутрішніх споживачів». Як і всяка система, цифровий бухгалтерський облік має свої характерні ознаки. Визначимо основні з них.

Автоматизація. Процеси обліку автоматизовані за допомогою програмного забезпечення що дозволяє підвищити ефективність та продуктивність бухгалтерського обліку.

Інтеграція. Він інтегрований з іншими системами підприємства, такими як система управління ресурсами підприємства (ERP), система управління ланцюгами постачання (SCM), система управління персоналом (SAP). Це дозволяє забезпечити обмін інформацією між різними системами в реальному масштабі часу та підвищити ефективність управління підприємством.

Аналіз. Цифровий бухгалтерський облік дозволяє проводити аналіз даних для прийняття ефективних управлінських, в першу чергу операційних, рішень в реальному масштабі часу. Наприклад, цифровий бухгалтерський облік може використовуватися для прогнозування фінансових результатів, виявлення відхилень від плану та виявлення можливостей для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Отже, цифровий бухгалтерський облік — це не просто перехід на цифрову форму обліку, а зміна функцій та зв'язків між первинними інформаційними потоками, їх обробкою, формуванням звітності та доступом до неї.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Глобальні зміни соціально-економічних відносин у період диджиталізації суспільства не можуть стосу-

ватись відокремлених її частин. Це стосується і бухгалтерського обліку як науки, складової частини бізнесу та професії. Водночас саме з бухгалтерії, як виробничого підрозділу почалася комп'ютеризація бізнесів. Однак, архаїчність професії, методів та технології обробки даних, отримання інформації призвели до того, що останніми роками бухгалтерський облік почав відставати від стрімких змін у цифрових технологіях. Тому зараз, в період Четвертої промислової революції та шостого технологічного укладу, бухгалтерський облік повинен взяти на озброєння всі досягнення диджитал-технологій і штучного інтелекту, як їх найперспективнішої складової, для створення нового інформаційного простору інтегрованого в цифрову економіку для забезпечення інтеграції віртуального та фізичного економічних просторів, забезпечення не тільки облікових функцій, а і підвищення якості контролю, аудиту, аналізу, прогнозування, передбачення ризиків і їх попередження. Для вирішення цих завдань необхідно переглянути окремі елементи теоретичних засад бухгалтерського обліку, запропонувати нові сучасні методики та практики, забезпечити набуття бухгалтерами нових компетентностей. Це все має відбуватися в процесі розробки та впровадження диджиталізації системи бухгалтерського обліку конкретного підприємства (організації), що вимагає наукового обґрунтування, удосконалення нормативного регулювання бухгалтерського обліку, внесення відповідних змін до навчальних планів підготовки та підвищення кваліфікації фахівців бухгалтерського обліку, аудиту, аналітиків та податківців. Тобто, сучасна трансформація системи бухгалтерського обліку не самоціль, а засіб досягнення такого рівня глибини аналізу, достовірності, своєчасності та прозорості облікової інформації, яка уможливить забезпечення ефективного управління для досягнення конкурентоспроможності підприємства в бізнес-середовищі.

Література

1. Маркус Крегер (Markus Kreher) Digitalisation in Accounting. URL: <https://home.kpmg/content/dam/kpmg/de/pdf/Themen/2017/digitalisation-in-accounting-en-2017-KPMG.pdf> (дата звернення: 9.04.2024).
2. Канцедал Н. А. Бухгалтерський облік цифрової епохи: розширення термінологічних кордонів. *Облік і фінанси*. 2019. № 1 (83). С. 29–34. URL: <http://www.afj.org.ua/ua/article/631> (дата звернення: 11.04.2024).
3. Попович М. С. Застосування NFC технологій в бухгалтерському обліку. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2017. Вип. 1(49). Том 1. С. 351–355. URL: [https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/15463/1/ЗАСТОСУВАННЯ %20NFC %20ТЕХНОЛОГІЙ %20В %20БУХГАЛТЕРСЬКОМУ %20ОБЛІКУ.pdf](https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/15463/1/ЗАСТОСУВАННЯ_%20NFC_%20ТЕХНОЛОГІЙ_%20В_%20БУХГАЛТЕРСЬКОМУ_%20ОБЛІКУ.pdf) (дата звернення: 11.04.2024).
4. Краус Н. М., Голобородько О. П., Краус К. М. Цифрова економіка: тренди та перспективи авангардного характеру розвитку. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf (дата звернення: 12.04.2024).
5. Плаксієнко В. Я. Безпаперова бухгалтерія: призначення, характеристика складових та ключові аспекти. *Агро світ*. 2018. № 9. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/9_2018/5.pdf (дата звернення: 9.04.2024).
6. Кльоба Л. Г. Цифровізація — інноваційний напрям розвитку банків. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/86.pdf (дата звернення: 12.04.2024).

7. Шишкова Н. Л. Електронні гроші: сутність та проблеми використання в Україні. *Економічний вісник НГУ*. 2017. №4 (60). С. 39–51. URL: <http://ev.nmu.org.ua/docs/2017/EV20174.pdf> (дата звернення: 15.04.2024).
8. Шишкова Н. Л. Перспективи впровадження блокчейну в бухгалтерському обліку. *Облік і фінанси*. 2018. № 2 (80). С. 61–68. URL: <http://www.afj.org.ua/pdf/572-perspektivi-vprovadzhennya-blokcheynu-v-buhgalterskomu-obliku.pdf> (дата звернення: 15.04.2024).
9. Шваб К. М. (Klaus Martin Schwab): Четверта промислова революція. URL: https://law.unimelb.edu.au/__data/assets/pdf_file/0005/3385454/Schwab-The_Fourth_Industrial_Revolution_Klaus_S.pdf (дата звернення: 13.04.2024).
10. Асоціація IT Ukraine «Digital Tiger: the Power of Ukrainian IT — 2023». URL: <https://itukraine.org.ua/digital-tiger-the-power-of-ukrainian-it-2023/> (дата звернення: 17.04.2024).
11. Про Національну програму інформатизації: Закон України. №2807-IX. Прийнятий від 01.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20> (дата звернення: 15.04.2024).
12. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України. №1667-IX. Редакція від 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20> (дата звернення: 15.04.2024).
13. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України. №851-IV. Редакція від 31.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 15.04.2024).
14. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України. №2155-VIII. Редакція від 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19> (дата звернення: 15.04.2024).
15. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 797-р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017- %D1 %80](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80) (дата звернення: 15.04.2024).
16. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019- %D1 %80](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80) (дата звернення: 15.04.2024).
17. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021- %D1 %80](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80) (дата звернення: 15.04.2024).
18. Про затвердження Порядку надання електронних публічних послуг в автоматичному режимі: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2022 р. № 868. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/868-2022- %D0 %BF](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/868-2022-%D0%BF) (дата звернення: 15.04.2024).
19. Jeff Beckman. Tech Report. 60+ Must Know ERP Statistics (2024 Trends and Facts) URL: <https://techreport.com/statistics/erp-statistics/> (дата звернення: 19.04.2024).
20. Panorama Consulting Group. The 2024 ERP Report. URL: [https://4439340.fs1.hubspotusercontent-na1.net/hubfs/4439340/Reports/ERP %20Report/2024-erp-report-panorama-consulting-group.pdf](https://4439340.fs1.hubspotusercontent-na1.net/hubfs/4439340/Reports/ERP%20Report/2024-erp-report-panorama-consulting-group.pdf) (дата звернення: 17.04.2024).
21. Вікіпедія. Блокчейн. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/ %D0 %91 %D0 %BB %D0 %BE %D0 %BA %D1 %87 %D0 %B5 %D0 %B9 %D0 %BD](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BB%D0%BE%D0%BA%D1%87%D0%B5%D0%B9%D0%BD) (дата звернення: 18.04.2024).
22. Вікіпедія. Смарт-контракт. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/ %D0 %A1 %D0 %BC %D0 %B0 %D1 %80 %D1 %82- %D0 %BA %D0 %BE %D0 %BD %D1 %82 %D1 %80 %D0 %B0 %D0 %BA %D1 %82](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BC%D0%B0%D1%80%D1%82-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82) (дата звернення: 18.04.2024).

23. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України. №996-XIV. Редакція від 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 15.04.2024).

References

1. Markus Kreher Digitalization in Accounting. Retrieved April 9, 2024 from <https://home.kpmg/content/dam/kpmg/de/pdf/Themen/2017/digitalisation-in-accounting-en-2017-KPMG.pdf>.
2. Kantsedal N. Accounting of the digital era: expanding terminological boundaries. *Accounting and Finance*. 2019. No. 1 (83). P. 29-34. Retrieved April 11, 2024 from <http://www.afj.org.ua/ua/article/631>
3. Application of NFC technologies in accounting. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University*. 2017. Issue 1(49). Vol. 1. pp. 351-355. Retrieved April 11, 2024 from [https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/15463/1/ЗАСТОСУВАННЯ %20NFC %20ТЕХНОЛОГІЙ %20В %20БУХГАЛТЕРСЬКОМУ %20ОБЛІКУ.pdf](https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/15463/1/ЗАСТОСУВАННЯ%20NFC%20ТЕХНОЛОГІЙ%20В%20БУХГАЛТЕРСЬКОМУ%20ОБЛІКУ.pdf).
4. Kraus N. M., Holoborodko O. P., Kraus K. M. Digital economy: trends and prospects of avant-garde development. *Effective economy*. 2018. №1. Retrieved April 12, 2024 from http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf.
5. Plaksienko V. Paperless accounting: purpose, characteristics of components and key aspects. *Agro world*. 2018. No. 9. Retrieved April 9, 2024 from http://www.agrosvit.info/pdf/9_2018/5.pdf.
6. Klyoba L. Digitalization is an innovative direction of bank development. Retrieved April 12, 2024 from http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/86.pdf.
7. Shishkova N. L. Electronic money: the essence and problems of use in Ukraine. *Economic Bulletin of the National State University*. 2017. №4 (60). P. 39–51. Retrieved April 15, 2024 from <http://ev.nmu.org.ua/docs/2017/EV20174.pdf>.
8. Shishkova N. L. Prospects for the implementation of blockchain in accounting. *Accounting and Finance*. 2018. № 2 (80). P. 61-68. Retrieved April 15, 2024 from <http://www.afj.org.ua/pdf/572-perspektivi-vprovadzhennya-blokcheynu-v-buhgalterskomu-obliku.pdf>.
9. Schwab K.M. (Klaus Martin Schwab): *The Fourth Industrial Revolution*. Retrieved April 13, 2024 from https://law.unimelb.edu.au/__data/assets/pdf_file/0005/3385454/Schwab-The_Fourth_Industrial_Revolution_Klaus_S.pdf.
10. IT Ukraine Association «Digital Tiger: the Power of Ukrainian IT — 2023». Retrieved April 17, 2024 from <https://itukraine.org.ua/digital-tiger-the-power-of-ukrainian-it-2023/>
11. On the National Program of Informatization: Law of Ukraine. No. 2807-IX. Adopted on 01.12.2022. Retrieved April 15, 2024 from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20>.
12. On stimulating the development of the digital economy in Ukraine: Law of Ukraine. No. 1667-IX. Edition of 01.01.2023. Retrieved April 15, 2024 from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20>.
13. On Electronic Documents and Electronic Document Management: Law of Ukraine. No. 851-IV. Edition of 31.12.2023. Retrieved April 15, 2024 from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
14. On electronic identification and electronic trust services: Law of Ukraine. No. 2155-VIII. Edition of 01.01.2024. Retrieved April 15, 2024 from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>
15. On Approval of the Concept for the Development of Electronic Democracy in Ukraine and the Action Plan for its Implementation: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of November 8, 2017, No. 797-p. Retrieved April 15, 2024 from [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017- %D1 %80](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80).

16. On Approval of the Strategy for the Development of the Innovation Sector for the Period up to 2030: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 10, 2019 No. 526-p. Retrieved April 15, 2024 from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80>.

17. On Approval of the Concept of Digital Competence Development and Approval of the Action Plan for its Implementation: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 3, 2021 No. 167-p. Retrieved April 15, 2024 from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80>.

18. On Approval of the Procedure for the Provision of Electronic Public Services in Automatic Mode: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 5, 2022, No. 868. Retrieved April 15, 2024 from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/868-2022-%D0%BF>

19. Jeff Beckman. Tech Report. 60+ Must Know ERP Statistics (2024 Trends and Facts). Retrieved April 19, 2024 from <https://techreport.com/statistics/erp-statistics/>

20. Panorama Consulting Group. The 2024 ERP Report. Retrieved April 17, 2024 from <https://4439340.fs1.hubspotusercontent-na1.net/hubfs/4439340/Reports/ERP%20Report/2024-erp-report-panorama-consulting-group.pdf>

21. Wikipedia. Blockchain. Retrieved April 18, 2024 from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BB%D0%BE%D0%BA%D1%87%D0%B5%D0%B9%D0%BD>

22. Wikipedia. Smart contract. Retrieved April 18, 2024 from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BC%D0%B0%D1%80%D1%82-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82>.

23. On Accounting and Financial Reporting in Ukraine: Law of Ukraine. No. 996-XIV. Edition of 01.01.2024. Retrieved April 15, 2024 from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

DOI 10.33111/vz_kneu.35.24.02.26.180.186

УДК 658.01.338

Шепеленко Світлана Миколаївна

докторант кафедри економіки та менеджменту,
Українська інженерно-педагогічна академія,
вул. Університетська, 16, м. Харків, 61003, Україна;
E-mail: svitlana7388@gmail.com;
ORCID ID: 0009-0006-3952-2035

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ: МУЛЬТИФАКТОРНИЙ ПІДХІД

Svitlana Shepelenko

Doctoral student of the Department of Economics and Management,
Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy,
St. 16 University Street, Kharkiv, 61003, Ukraine;
E-mail: svitlana7388@gmail.com;
ORCID ID: 0009-0006-3952-2035

FORMATION OF A STRATEGY FOR MANAGING INTELLECTUAL POTENTIAL AT ENTERPRISES: A MULTIFACTORIAL APPROACH

Анотація. Інтелектуальний потенціал стає все більш критичним ресурсом для підприємств у сучасному світі зростаючої конкуренції та швидких змін. Управління цим потенціалом вимагає не лише технічних знань, але і стратегічного підходу, який узгоджує цілі підприємства з можливостями його інтелектуальних ресурсів.